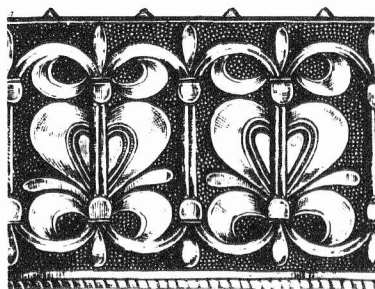

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

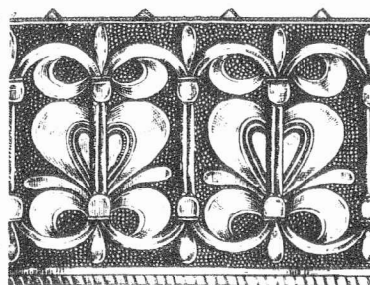
PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

P ř e d m l u v a .

Archeologický ústav Československé akademie věd, pob. v Brně, dovršuje v tomto roce své dvacetileté trvání. Pracoviště vzniklo v období druhé světové války, tedy za podmínek, které byly více než nepříznivé pro rozvoj československé archeologické vědy. Výzkum v terénu byl v oblasti působení pobočky, tj. na území Moravy, značně ztížen a vůbec nebylo možno věnovat pozornost zvláště problematice slovanské. I po skončení nacistické okupace se archeologické bádání na Moravě rozvíjelo jen velmi pozvolna a nabývá netušeného rozmachu až teprve od roku 1948. Podobně jako v jiných oblastech Československa se přikročilo i na Moravě k plánovaným úkolům, které jsou zaměřeny tak, aby řešily závažné otázky pravěkých a raně historických dějin této archeologicky bohaté země. Od paleolitu až do období slovanského se při výzkumech v terénu soustředila pozornost zejména na sídliště, při jejichž plošných odkryvech byly zjištěny půdorysy obydlí jako například na tábořišti lovců mamutů u Dolních Věstonic a Pavlova na jižní Moravě, na sídlišti s volutovou keramikou u Mohelnice na severní Moravě, půdorysy eneolitických chat na hradišti Staré Zámky u Líšně /u Brna/, stejně tak jako zbytky obydlí z období časného laténu ve Velkých Hostěrádkách u Brna a zvláště půdorysy četných domů s křivými konstrukcemi z období římského v oblasti jižní Moravy. Pokud se týče slovanského období, tedy pobočka Archeologického ústavu ČSAV v Brně věnovala a věnuje pozornost období Říše velkomoravské v 9. století a výzkumům zejména v oblasti velkého neagrárního střediska u Mikulčic na dolním toku řeky Moravy, kde až dosud bylo objeveno 9 kostelů a zbytky knížecího paláce.

I v roce 1961 došlo na Moravě k významným objevům, jejichž výsledky jsou ve zkratce obsaženy v tomto přehledu, v němž jsou též i these kandidátských prací dvou mladých pracovníků pobočky. Budeme rádi, když v této publikaci zveřejněný materiál poslouží domácím i zahraničním archeologům k vytváření širších koncepcí o nejstarších dějinách střední Evropy, v nichž Morava nepochybně sehrála důležitou roli.

V o r w o r t .

Das Archäologische Institut der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, Zweigstelle in Brno beging im heurigen Jahre sein zwanzigjähriges Bestehen. Die Dienststelle entstand in der Zeit des zweiten Weltkrieges, also unter Bedingungen, die mehr als ungünstig für die Entfaltung der tschechoslowakischen archäologischen Wissenschaft waren. Terräingrabungen waren im Wirkungskreis der Zweigstelle, d.h. in Mähren, bedeutend erschwert und insbesondere der slawischen Problematik konnte nicht die erforderliche Aufmerksamkeit gewidmet werden. Auch nach Beendigung der nazistischen Okkupation entfalte sich die archäologische Forschung in Mähren nur schrittweise und erreichte erst im Jahre 1948 einen ungeahnten Aufschwung. Ähnlich wie in anderen Regionen der Tschechoslowakei, trat man auch in Mähren zu geplanten Aufgaben heran, die hauptsächlich darauf zielen, um schwerwiegende Fragen der Vor- und Frühgeschichte dieses archäologisch reichen Landes zu lösen. Vom Paläolithikum beginnend bis in den slawischen Zeitabschnitt konzentrierte sich die Aufmerksamkeit bei Terräingrabungen vorwiegend auf Sied-

lungen, bei deren Flächenabdeckungen Grundrisse von Wohnbauten festgestellt werden konnten, wie zum Beispiel auf dem Lagerplatz der Mammutjäger bei Dolní Věstonice und Pavlov in Südmähren, auf der volutenkeramischen Siedlung bei Mohelnice in Nordmähren, Grundrisse äneolithischer Hütten auf dem Burgwalle Staré Zámky bei Lišeň /bei Brno/, sowie Wohnbauüberreste aus der frühen Latènezeit in Velké Hostěrádky bei Brno und insbesondere Grundrisse zahlreicher Häuser mit Pfostenkonstruktionen aus der römischen Kaiserzeit im südmährischen Bereiche. Sofern es sich um den slawischen Zeitabschnitt handelt, widmete und widmet die Zweigstelle des Archäologischen Institutes der ČSAV in Brno ihre Aufmerksamkeit dem Grossmährischen Reiche im 9. Jahrh. und den Grabungen, hauptsächlich im Gebiete des grossen nicht agrarischen Zentrums bei Mikulčice, am unteren Flusslaufe der Morava, wo bisher 9 Kirchen und Reste eines Fürstenpalastes entdeckt wurden.

Auch im Jahre 1961 kam es in Mähren zu bedeutenden Entdeckungen, deren Ergebnisse in Kürze in dieser Übersicht enthalten sind, und in welcher gleichfalls Thesen der Kandidatenarbeiten zweier junger Mitglieder der Zweigstelle erscheinen. Es würde uns Freude bereiten, diente das in dieser Publikation veröffentlichte Material heimischen sowie ausländischen Archäologen zur Bildung breiterer Konzeptionen über die älteste Historie Mitteleuropas, in der Mähren zweifellos eine wichtige Rolle spielte.

In Brno am 30. Mai 1962.

Josef P o u l í k .

O B S A H - I N H A L T

J. Poulik	Předmluva.-Vorwort.	1
Č. Staňa	Staré Zámky bei Líšeň - grossmährischer Höhenburgwall.	3
B. Novotný	Mähren zur Zeit des. 11. und 12. Jahrhunderts im Lichte archäologischer Quellen.	10
B. Klíma	Výzkum paleolitického sídliště Pavlov I. - Grabung auf der paläolithischen Siedlung Pavlov I.	16
B. Klíma	Sondáže před jeskyní Pekárnou. - Sondagen vor der Höhle Pekárna.	19
B. Klíma	Průzkum paleolitických stanic v r. 1961. - Erforschung paläolithischer Stationen im Jahre 1961.	21
J. Skutil	Předběžná zpráva o skupině nových 24 paleolitických lokalit na Kounicku na Jihlavě. - Vorläufiger Bericht über die Gruppe von 24 neuen paläolithischen Lokalitäten in der Umgebung von Kounice am Jihlavafloss.	22
J. Skutil	Paleolitická stanice a neolitické sídliště v Jiráskově čtvrti v Brně. - Paläolithische Station und neolithische Siedlung im Jirásekviertel der Stadt Brno.	30
J. Skutil	Nová akvisice z paleolitické stanice v Míškovicích na Holešovsku. - Weitere Akquisitionen aus der paläolithischen Station in Mískovice bei Holešov.	31
J. Skutil	Další stopy pobytu paleolitického člověka v Dambořicích. Weitere Aufenthaltsspuren des paläolithischen Menschen in Dambořice /Bezirk Hodonín/.	32
J. Skutil	"Dolina", prvá otevřená krasová paleolitická stanice u Ostrova u Macochy. - "Dolina", erste oberflächliche paläolithische Station im Mährischen Karste.	32
J. Skutil	Nález figurální plastiky na volutové keramice z jeskyně Koňské jámy v Moravském Krase. - Fund einer figuralen Plastik auf Volutenkeramik aus der Koňská jáma /Pferdegrubenhöhle /im Mährischen Karste/.	33
R. Tichý	Die VII. Ausgrabungssaison in Mohelnice b. Zábřeh. VII. výzkumná sezona v Mohelnici u Zábřeha.	37
R. Tichý	Nové nálezy volutové keramiky z Brna - Komína. - Neue volutenkeramische Funde aus Brno - Komín.	41
R. Tichý	Nové sídliště s volutovou keramikou v Dol. Kounicích. Eine neue Siedlung mit Volutenkeramik in Dolní Kounice.	41
J. Meduna	Sídliště lidu s volutovou keramikou v Bratčicích /okr. Brno-venkov/. - Volutenkeramische Siedlung in Bratčice /Bez. Brno-venkov/.	42
J. Skutil	Nález kamenného mlatu v Újezdě na Blanensku. Fund eines neolithischen Steinhammers in Újezd bei Blansko.	42

J. Skutil	Nález neolitického kamenného mlatu v Némčicích u Sloupu /okr. Blansko/. - Fund eines neolithischen Steinhammers in Némčice bei Sloup /Bezirk Blansko/.	43
J. Skutil	Nález neolitického kamenného mlatu ve Lhotce /Chřibsko/ na Kroměřížsku. - Fund eines neolithischen Steinhammers in Lhotka /Chřibsko/ bei Kroměříž.	43
J. Skutil	Nález neolitického kamenného mlatu u Říček na Rosicku. Fund eines neolithischen Steinhammers in Říčky bei Rosice.	44
I. Peškař	Neolitické nálezy z Popovic u Rajhradu. - Neolithische Funde aus Popovice bei Rajhrad.	44
J. Pavelčík	Nález jámy z okruhu malované keramiky v Kobečicích /okr. Opava/. - Fund einer Grube aus der Zeit mit mähr. bemalter Keramik in Kobečice /Bez. Opava/.	45
J. Pavelčík	Výzkum výšinného sídliště Bánov-Hrad 1961. - Erforschung der Höhensiedlung Bánov-Hrad 1961.	45
K. Ludikovský	Pohřebiště zvoncovitých pohárů v Pustiměřských Prusích u Vyškova. - Gräberfeld aus der Zeit der Glockenbecherkultur in Pustiměřské Prusy bei Vyškov.	47
I. Peškař	Paběrky z pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů u Želešic. - Lesefunde von dem Gräberfelde der Glockenbecherkultur bei Želešice.	48
J. Ondráček	Hrob lidu s kulturou zvoncovitých pohárů z Brna - Juliánova. - Grab der Glockenbecherkultur aus Brno - Juliánov.	49
J. Ondráček	Zpráva o výzkumu ve Velkých Hostěrádkách. - Bericht über die Grabung in Velké Hostěrádky.	49
J. Ondráček	Další únětický hrob ze Šebetova. - Ein weiteres Aunjetitzer Grab aus Šebetov.	50
J. Meduna	Únětické sídliště a pohřebiště v Drysicích /okr. Vyškov/. Aunjetitzer Siedlung und Gräberfeld in Drysice /Bez. Vyškov/.	50
J. Meduna	Únětický hrob v Pravlově /okr. Brno-venkov/. - Aunjetitzer Grab in Pravlov /Bez. Brno-venkov/.	51
K. Tihelka	Nádoba se žebírky z Dolních Kounic. - Ein Rippengefäß aus Dolní Kounice.	51
J. Nekvasil	Další nálezy z Moravičan II., okr. Šumperk. - Weitere Funde aus Moravičany II.	53
I. Peškař	Sídlištní nálezy z Chrlic. - Siedlungsfunde aus Chrlice bei Brno.	54
J. Říhovský	Bronzový depot z Blučiny. - Bronzedepot aus Blučina.	55
J. Říhovský	Další výzkumná sezona na pohřebišti v Oblekovicích u Znojma. Die weitere Grabungssaison auf dem Gräberfelde in Oblekovice.	55

J. Říhovský	Ojedinelé nálezy z Tabulové hory u Klentnice. - Einzelfunde vom Tafelberg /Tabulová hora/ bei Klentnice.	56
J. Nekvasil	Popelníkové pohřebiště lužické kultury v Moravičanech, okr. Šumperk. - Urnengräberfeld der Lausitzer Kultur in Moravičany, Bez. Šumperk.	57
I. Peškař	Nové nálezy z lužického pohřebiště v Ivani, okr. Prostějov. Neue Funde von dem Lausitzer Gräberfeld in Ivanaň, Bez. Prostějov.	59
J. Nekvasil	Nález nových hrobů na lužickém pohřebišti v Tišnově, okr. Brno-venkov. - Zur Entdeckung neuer Gräber auf dem Lausitzer Gräberfeld in Tišnov, Bez. Brno-venkov.	60
J. Meduna	Objev depotu bronzových předmětů v Boskovicích /okr. Blansko/. Entdeckung eines Bronzedepots in Boskovice /Bez. Blansko/.	60
J. Říhovský	Žárový hrob horákovské kultury z Blučiny. - Brandgrab der Horákovver Kultur aus Blučina.	61
J. Nekvasil	Ojedinelý nález horákovské kultury v Nížkovících, okr. Slavkov. Einzelfund aus der Zeit der Horákovver Kultur in Nížkovice, Bez. Slavkov.	62
J. Pavelčík	Žárový hrob slezské kultury z Bernartic /okr. N. Jičín/. Brandgrab der Schlesischen Kultur aus Bernartice /Bez. Nový Jičín/.	62
J. Pavelčík	Ojedinelý nález slezské jámy v Hradčovicích - Újezdech. - Einzelfund aus einer schlesischen Grube in Hradčovice-Újezdy.	63
J. Skutil	Stopy halštatského osídlení v Brně-Řečkovících. - Spuren einer hallstattzeitlichen Besiedlung in Brno - Řečkovice.	63
J. Nekvasil	Halštatské střeby z Popůvek, okr. Přerov. - Hallstattzeitliche Scherben aus Popůvky, Bez. Přerov.	63
J. Pavelčík	Halštatské a laténské sídliště u Kopřivnice. - Hallstatt-und latènezeitliche Siedlung bei Kopřivnice.	64
K. Ludikovský	Výzkum laténské sídliště ve Velkých Hostěrádkách. - Ausgrabung der latènezeitlichen Siedlung in Velké Hostěrádky.	64
K. Ludikovský	Keltské pohřebiště v Blučíně u Židlochovic. - Keltisches Gräberfeld in Blučina bei Židlochovice.	67
J. Meduna	Nález laténské kostrového hrobu v Domamyslicích /okr. Prostějov/. - Fund eines latènezeitlichen Skelettgrabes in Domamyslice /Bez. Prostějov/.	67
J. Meduna	Laténský birituální dvojhrob v Brně-Horních Heršpicích. - Latènezeitliches birituales Doppelgrab in Brno Horní-Heršpice.	68
J. Meduna	Výzkum laténské sídliště v Pravčicích /okr. Kroměříž/. Grabung der latènezeitlichen Siedlung in Pravčice /Bez. Kroměříž/.	71
J. Král	Zachraňovací výzkum na sídlišti púchovské kultury v Kojetíně, okr. Nový Jičín. - Bergungsgrabung auf der Siedlung der Púchover-Kultur in Kojetín, Bez. Nový Jičín.	72

J. Král	Sídliště volutové kultury a z mladšího období římského císařství v Kravařích-Koutech. - Siedlung mit Volutenkeramik und aus der jüngeren römischen Kaiserzeit in Kravaře-Kouty.	73
I. Peškař	Objev železářské dílny z doby římské na sídlišti u Křepic, okr. Břeclav. - Entdeckung einer Eisenwerkstätte aus der römischen Kaiserzeit auf der Siedlung bei Křepice, Bez. Břeclav.	74
I. Peškař	Poznámka k nálezům hrobů z doby římské ve Švábenicích u Vyškova. - Bemerkung zu den Gräberfunden aus der römischen Kaiserzeit in Švábenice bei Vyškov.	78
J. Ondráček	Výzkum v Milovicích, okr. Mikulov. - Grabung in Milovice, Bez. Mikulov.	79
I. Peškař	Mladořímské žárové hroby z Hodonína. - Jungrömerzeitliche Brandgräber aus Hodonín.	80
J. Poulík	Bericht über die Ergebnisse der archäologischen Grabung auf dem Burgwalle Valy bei Mikulčice für das Jahr 1961.	81
M. Stloukal	Výzkum dětských koster z Mikulčic. - Les recherches des squelettes enfantins de Mikulčice.	84
M. Stloukal	Zvláštnosti ve struktuře velkomoravského obyvatelstva. - Quelques traits particuliers de structure de la population de la Grande-Moravie.	88
Č. Staňa	Slovanské kostrové pohřebiště v Hostěrádkách-Rešově, okr. Vyškov. - Slawisches Skelettgräberfeld in Hostěrádky-Rešov, Bez. Vyškov.	91
Č. Staňa	Pokračování záchranného výzkumu na slovanském pohřebišti v Předmostí u Přerova. - Fortsetzung der Rettungsgrabung auf dem slawischen Skelettgräberfelde in Předmostí bei Přerov.	92
E. Šráčková	Výzkum slovanského pohřebiště v Josefově /okr. Hodonín/. - Grabung auf dem slawischen Gräberfelde in Josefow /Bez. Hodonín/.	93
B. Novotný	Výzkum slovanského hradiště z 10. až 12. století u Spytihněvi. - Grabung eines slawischen Burgwalles aus dem 10. bis 12. Jahrh. bei Spytihněv /Bez. Gottwaldov/.	94
B. Novotný	Středověký výzkum v Mikulově. - Mittelalterliche Forschung in Mikulov.	97
J. Nekvasil	Další doklady raně středověkého osídlení v Moravičanech - soutoku, okr. Šumperk. - Weitere Belege der frühmittelalterlichen Besiedlung in Moravičany-Zusammenfluss, Bez. Šumperk.	98
B. Novotný	Nález pohřbu v Brně na Dornychu. - Ein Grabung am Dornych in Brno.	98
J. Meduna	Středověké sídliště v Kloboukách /okr. Břeclav/. - Mittelalterliche Siedlung in Klobouky /Bez. Břeclav/.	99
J. Skutil	Stopy středověkého opevnění nad Skalním mlýnem v Moravském Kraje. - Spuren eines mittelalterlichen Hausberges oberhalb der Felsenmühle in Mähr.-Karste.	99
J. Skutil	Středověký hrádek v Újezdě u Boskovic. - Mittelalterlicher Hausberg in Újezd bei Boskovice.	100

J. Skutil	Nález železné středověké šipky u Adamova /okr. Blansko/. Fund einer mittelalterlichen Pfeilspitze aus Adamov /Be- zirk Blansko/.	101
J. Skutil	Středověké pece ve Vratíkově /okr. Blansko/. - Mittel- alterlicher Backofen in Vratíkov, Bezirk Blansko.	102
B. Novotný	Podzemní labyrint chodeb ve Znojmě. - Unterirdisches Gängelabyrinth in Znojmo.	103
Seznam výzkumů a záchranných akcí AÚ ČSAV, odbočky v Brně v roce 1961.		105
Obsah. - Inhalt.		107
Tabulky. - Tafeln.		112

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulik.

Redaktoři : PhDr. Jiří Říhový a PhDr. Anna Medunová.

Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.

Kresby: B. Ludíková.

Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.

Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.

PD 1520

1961. A